

Bakalářská práce Lukáše Rumla se věnuje osobnosti a tvorbě Jiřího Ortena ze specifického zorného úhlu. Autora práce při četbě Ortenovy poezie zaujala její osobní naléhavost a rozhodl se prozkoumat, do jaké míry je tento výrazný pocit autenticity důsledkem její eventuelní autobiografičnosti.

Uvedený problém je metodologicky velmi subtilní, neboť souvztažnost mezi zážitky empirického autora a tematikou jeho díla nikdy není přímočará, nýbrž často složitě lomená. Platí to i pro lyriku, pakliže se rozhodneme nepojímat ji jako přímou výpověď empirického autora, nýbrž jako literární fikci. Základní metodologickou oporou se proto Rumlovi vcelku logicky staly Fikční světy lyriky M. Červenky. Díky tomu se mu podařilo vyhnout krátkým spojením mezi Ortenovým životem a dílem a pojednat zvolený problém s plným vědomím svébytnosti literární výpovědi.

Platformou, na níž se setkávají básníkovy reálné prožitky s pokusy o jejich literární uchopení, se při vstupní metodologické úvaze měly stát Ortenovy deníky; v souvislosti se svým žánrovým statutem měly fungovat jako jakýsi mezistupeň mezi životem a literaturou. Proto je značný prostor v práci věnován teorii tohoto žánru. Nicméně v průběhu práce diplomant dospěl k opodstatněnému přesvědčení, že Modrá, Žíhaná a Červená kniha mají jen velmi málo rysů autochtonního deníku a že jsou především literaturou; že se tedy z hlediska (ne)přítomnosti empirického autora nijak zvlášť neliší od Ortenovy poezie.

K hledání souvztažnosti mezi básníkovým životem a dílem tedy Ortenovy „deníky“ Rumlovi příliš nepomohly. Musel tudíž postupovat tradiční cestou porovnávání pramenně doložených Ortenových klíčových životních zkušeností s tématy a motivy v jeho tvorbě. Dospěl přitom k pozoruhodným závěrům. Zjistil totiž, že přímé stopy Ortenových prožitků, vesměs zásadního a nezřídka i traumatického rázu, se v jeho tvorbě objevují pouze sporadicky. Najdeme v ní sice momenty, jež bychom mohli k autorovým reálným zkušenostem přiřadit, ale vzhledem k tomu, že jde o tradiční témata lyrické poezie (láska, samota, smrt), není jejich autobiografičnost jednoznačně prokazatelná. Naléhavost Ortenovy poezie tedy sice mohla být zapříčiněna jeho traumatickými životními zkušenostmi, avšak bylo-li tomu tak, byly autorem bezpečně zašifrovány převedením do obecné polohy. Ta podle Rumla způsobilo nadčasový ráz Ortenovy poezie: autorův traumatizující život jí dodal výrazovou intenzitu, zobecnění osobní zkušenosti pak možnost jejího prožívání čtenáři jiné doby a jiných konkrétních osudů.

Za metodologicky významné považují diplomantovo zjištění, že tísnivá okupační atmosféra a Ortenovo neplnoprávné postavení coby příslušníka židovského etnika se v jeho denících ani poezii výrazněji neobrazilo. Podle Rumlova názoru byl pocit vykořeněnosti jedním ze základních rysů Ortenovy osobnosti a projevoval se již předtím. To vyzývá k opatrnosti při výkladu Ortenovy poezie jako důsledku okupace a nacistických represí vůči Židům; Orten podle Rumla není typem básníka reagujícího na proměny aktuálního světa, od počátku si tvoří svůj virtuální svět a v něm řeší vlastní existenciální problémy.

Za základní přednosti Rumlovy bakalářské práce považují za první schopnost jemné interpretační práce s básnickým textem, za druhé opatrnost, s jakou ze svých analýz činí závěry, vědom si neustále toho, na jak tenkém ledě se pohybuje. Jeho zjištění lze díky tomu považovat za relevantní.

Závěr: Bakalářskou práci Lukáše Rumla považují za nadstandardní. Analytické a interpretační schopnosti, jež v ní prokázal, odpovídají spíše kompetencím absolventa magisterského studia. Plně ji proto doporučuji k obhajobě.